

Onderwerp Beheermaatregelen n.a.v. uitkomsten inspectie essentaksterfte 2021-
2022
ter informatie
Steller Wieteke de Boer

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 89 08 Bijlage(n) -

Ons kenmerk 639216-2022

Datum 14-12-2022 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Groningen is een gemeente met veel natuur, bomen en groen. We zijn daar trots op en koesteren dit groen. In onze stad en dorpen staan veel verschillende boomsoorten waarvan de es de meest voorkomende soort is. Helaas worden essen in ons land sinds 2010 bedreigd door de essentaksterfte. Deze agressieve schimmelziekte verspreidt zich ook in Groningen in een snel tempo onder de essen. De gevolgen zijn ernstig: de es sterft langzaam af en afgestorven takken kunnen afbreken. Vooral in gebieden waar essen langs de kant van de weg staan, kan dit gevaar opleveren.

Sinds 2018 laten we ieder jaar ons essenbestand door specialistisch onderzoeksbureau Terra Nostra beoordelen op de aanwezigheid van de schimmelziekte. Over de uitkomsten van deze inspecties en de te nemen beheermaatregelen informeren wij u jaarlijks. In 2021 heeft u echter geen informatie van ons ontvangen omdat maar 4 bomen vervangen hoefden te worden. De uitkomsten van de laatste inspectie zijn helaas minder positief: 314 essen zijn zodanig aangetast door de essentaksterfte dat we deze uit het oogpunt van veiligheid moeten vervangen. Via deze brief informeren wij u over de werkwijze die wij hanteren bij de inspectie, de te nemen beheermaatregelen en over de herplantverplichting die wij zullen uitvoeren.

Werkwijze inspectie

Omdat het verloop van de essentaksterfte onvoorspelbaar is, laten we iedere zomer onze essen beoordelen op aanwezigheid van de ziekte. Bij dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van het Nationaal Protocol Essentaksterfte. Dit is een landelijke richtlijn waarmee de essentaksterfte uniform beoordeeld wordt op onder andere de mate van ontbladering, algehele conditie en diameter van afgestorven takken. Om de reactie van de bomen op met name het bladverlies goed te bepalen is een extra inspectie noodzakelijk in het voorjaar, het jaar na de eerste inspectie. De jaarlijkse

Volgvel 1

beoordeling bestaat dus uit twee inspecties: een eerste inspectie in de zomer en een herbeoordeling van deze inspectie in het voorjaar daarna.

Alle essen die geïnspecteerd worden staan op locaties met een hoog tot matig risico. Dit zijn bijvoorbeeld essen die langs een straat, fietspad of bij een winkelcentrum staan. Hoe drukker de locatie, hoe hoger het risico dat de boom schade of letsel kan veroorzaken. Er zijn tot op heden geen effectieve maatregelen voor de bestrijding dan wel beheersing van de essentaksterfte.

Uitkomsten inspectie 2021 en herbeoordeling 2022

Terra Nostra heeft in de zomer van 2021 alle essen in gemeentelijk beheer geïnspecteerd (16.445 essen). Uit deze inspectie bleek dat 2.427 bomen gesnoeid moesten worden. Dit hebben we inmiddels uitgevoerd. Daarnaast is een vervangingsadvies uitgebracht van 721 bomen op basis van voorselectie. Omdat bladval zowel door ziekte als door droogtestress kan worden veroorzaakt en de mate van ontbladering tussen inspectiemomenten hierdoor sterk kan verschillen, zijn de 721 te vervangen bomen in mei 2022 opnieuw beoordeeld. Dit omdat we zuinig zijn op onze bomen en we zeker willen weten of vervangen de juiste beheermaatregel is. Per boom is bepaald of op basis van de actuele ontbladering en gevaarstelling het behoud van de boom alsnog acceptabel is. Ook is de inzetbaarheid van snoei als alternatief voor vervanging en de mate van eventuele secundaire aantastingen (door schimmels en zwammen) daarin meegenomen. Op basis van de hercontrole komt Terra Nostra tot het volgende eindadvies voor de 721 essen:

- geen actie: 346 stuks
- snoeien: 22 stuks
- kandelaberen¹/op stam zetten: 39 stuks
- vervangen: 314 stuks

Van de 314 bomen die wij moeten vervangen zijn 33 bomen niet vergunningplichtig. Daarnaast bevinden 116 bomen zich buiten de bebouwde kom waarmee ze onder de Wet natuurbescherming vallen. Hier is de provincie het bevoegd gezag als het gaat om de bescherming van houtopstanden. Voor deze bomen geldt een meldingsplicht.

Uitvoering beheermaatregelen

Voorafgaand aan het vervangen van de bomen zullen we onderzoeken of in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde planten of (verblijfplaatsen van) dieren in het geding zijn. Indien nodig geven we opdracht voor een vervolgonderzoek en vragen we een ontheffing aan. In het kader van de ontheffing kan het nodig zijn om maatregelen te treffen om schade aan soorten zoveel mogelijk te voorkomen, te verzachten en te compenseren. Een voorbeeld is het laten staan van de stam in plaats van de boom volledig te kappen. Omdat sprake is van een verhoogd veiligheidsrisico, maar er geen acuut gevaar is, zullen we de reguliere vergunningprocedure doorlopen (geen noodkap). In week 51 zullen we een kapvergunning aanvragen. We streven ernaar om alle essen voor het broedseizoen in 2023 te hebben gekapt. In de tussentijd houden wij de te kappen bomen goed in de gaten zodat we het risico op het ontstaan van schade of letsel bij een vallende tak of boom minimaliseren.

¹ Dit is een snoeitechniek, waarbij de takken van een boom worden afgezaagd waardoor de boom het uiterlijk van een kandelaar krijgt.

Volgvel 2

Communicatie

We vinden het belangrijk om bewoners goed te informeren wanneer bomen in een straat vervangen moeten worden, waarom ze vervangen worden en op welke wijze we dat doen. We hebben de afgelopen jaren al veel stappen gezet in het verbeteren van onze communicatie hierover. Zo informeren wij bewoners via de digitale nieuwsbrieven over de te vervangen bomen waarbij we verwijzen naar de gemeentelijke digitale bomenkaart waarop de locaties staan aangegeven, www.gemeente.groningen.nl/bomenbeleid/. Ook markeren wij de te vervangen bomen via boomlinten waarop de reden van verwijderen staat vermeld.

We werken doorlopend aan het verbeteren van onze communicatie richting bewoners. Op dit moment werken we aan een QR-code met een verwijzing naar de digitale bomenkaart. Deze QR-code voegen we toe aan de boomlinten. Omdat de effecten van de essentaksterfte op meerdere plaatsen in de gemeente optreden, zullen we een nieuwsbericht plaatsen in de Groninger Gezinsbode. Ook hierbij zullen we verwijzen naar de website met de digitale bomenkaart.

Herplant

Voor elke gekapte boom zullen we een nieuwe boom planten. Op sommige locaties is niet genoeg (ondergrondse) ruimte om een nieuwe boom op dezelfde plek terug te planten. We zullen dan kijken of herplant dicht bij de locatie mogelijk is. Zo niet dan zullen we elders binnen onze gemeente een vervangende boom planten. Het herplanten van de bomen kost tijd. Daarom vindt de herplant van bomen in het najaar van 2023 plaats. Het vervangen van de essen wordt betaald uit het investeringsbudget voor vervanging van bomen.

Vervolg

Afgelopen zomer zijn alle essen opnieuw geïnspecteerd. Volgens het protocol zullen we volgend voorjaar in mei-juni de eindbeoordeling van deze inspectie uitvoeren en de beheermaatregelen voor 2023 bepalen. Zodra de resultaten hiervan bekend zijn, zullen wij u daarover opnieuw informeren.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

burgemeester,
Koen Schuiling

secretaris,
Christien Bronda

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.